

Sygn. akt III AUa 1529/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska (spr.)

del. SSO Marzena Głuchowska

Protokolant: sekretarz sądowy Aleksandra Białecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 października 2018 r. w Ł.

sprawy R. K.

przeciwko Prezesowi (...) Rolniczego (...) o emeryturę rolniczą

na skutek apelacji R. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 13 października 2017 r. sygn. akt VI U 620/17

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 1529/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 maja 2017 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił R. K. prawa do emerytury rolniczej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że przy ustalaniu emerytury rolniczej zaliczono odwołującemu się okresy pracy w gospodarstwie rolnym: okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 28 lutego 1973 r. do 30 czerwca 1975 r. i okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników: od 6 lutego 1986 r. do 31 grudnia 1992 r., od 1 października 1995 r. do 31 grudnia 1995 r., od 1 października 1996 r. do 31 marca 1998 r. oraz od 1 lipca 2000 r. do 23 marca 2017 r. Organ rentowy przyjął, że łącznie zaliczono ubezpieczonemu 27 lat, 8 miesięcy i 22 dni okresów polegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Z uwagi na fakt, że wnioskodawca nie udokumentował 30 lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno – rentowemu, organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury rolniczej.

We wniesionym od powyższej decyzji odwołaniu z dnia 19 czerwca 2017 r. (data wpływu do KRUS), pełnomocnik odwołującego się zakwestionował poprawność wydanej w decyzji, wskazując że R. K. jest rolnikiem i podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z przerwami od 1983 r. Zdaniem pełnomocnika, do okresów wymaganych do przyznania prawa do dochodzonego świadczenia, winien zostać zaliczony ubezpieczonemu także okres od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r., gdyż za ten okres czasu również były opłacane składki do KRUS. Pełnomocnik odwołującego się wskazał nadto, że R. K. nie pobierał wcześniej żadnego świadczenia z ZUS.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - P. Terenowa w P. wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że w oparciu o przedłożone dokumenty dotyczące nabycia gospodarstwa rolnego aktem notarialnym z dnia 21 października 1989 r., Rep. A 5594, oraz świadectwa pracy ubezpieczonego

z dnia 28 lipca 2003 r. dotyczącego zatrudnienia w Gminnej Spółdzielni (...) w S. od 1 lipca 1975 r. do 5 lutego 1986 r., organ rentowy stwierdził niezgodność daty włączenia skarżącego do ubezpieczenia od 1 stycznia 1983 r., z ówczesnie obowiązującymi przepisami, które nie przewidywały możliwości podwójnego ubezpieczenia osoby będącej domownikiem w gospodarstwie rolnym i jednocześnie zatrudnionej poza rolnictwem. Po uzyskaniu wyjaśnień z Urzędu Gminy w S. sporządzonych na podstawie karty ewidencyjnej wymiaru i poboru składki na fundusz ubezpieczenia społecznego rolników (tj. dokumentów źródłowych), data włączenia do rolniczego ubezpieczenia społecznego została skorygowana. Poprawność włączenia do ubezpieczenia rolniczego od dnia 6 lutego 1986 r. potwierdza oświadczenie z dnia 13 listopada 1996 r., złożone w KRUS przez R. K. dla celów ubezpieczenia społecznego. W złożonym oświadczeniu ubezpieczony wskazał, że był ubezpieczony w gospodarstwie rolnym rodziców dopiero po ustaniu zatrudnienia pracowniczego. Organ rentowy uznał, że z powyższego powodu nie można wnioskodawcy zaliczyć do okresu ubezpieczenia okresu od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r. i w związku z tym nie udowodnił on wymaganego, tj. 30 - letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Wyrokiem z dnia 13 października 2017 roku Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołanie R. K..

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne: R. K., urodzony (...), w dniu 24 marca 2017 r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury rolniczej. Do wniosku załączył kwestionariusz dotyczący okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia. Z wypełnionego kwestionariusza wynikało, m.in. że w spornym okresie czasu, tj. od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r., odwołujący się pracował w Gminnej Spółdzielni (...) w S.. Na dowód tego wnioskodawca przedstawił świadectwo pracy z powyższego zakładu pracy.

W okresie do 28 lutego 1973 r. do 30 czerwca 1975 r. R. K. pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców K. i M. małż. K..

W okresie od 1 lipca 1975 r. do 5 lutego 1986 r. wnioskodawca pracował w Gminnej Spółdzielni (...) w S.. Zatrudniony był w tym okresie, w pełnym wymiarze czasu pracy, początkowo jako sprzedawca, a następnie jako kierownik sklepu. Umowa została rozwiązana na mocy porozumienia stron.

R. K. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników, jako domownik, od dnia 6 lutego 1986 r. W 1986 r. została za niego opłacona składka osobowa w kwocie 3.600,00 zł. Urząd Gminy w S. nie posiada wiadomości, czy w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r. wnioskodawca był ubezpieczony, jako domownik, w gospodarstwie swoich rodziców.

R. K. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresach: od 6 lutego 1986 r. do 31 grudnia 1990 r., od 1 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1992 r., od 11 października 1995 r. do 18 października 1995 r., od 11 października 1996 r. do 31 marca 1998 r. oraz od 1 lipca 2000 r. do 23 marca 2017 r.

W dniu 24 marca 2017 r. R. K. oraz jego żona D. K. przekazali swojemu synowi – G. K., w dziesięcioletnią dzierżawę, gospodarstwo rolne o powierzchni 0,8669 ha przeliczeniowego, położone w miejscowości W.. Tego samego dnia wnioskodawca oświadczył, że zobowiązuje się nie prowadzić działalności rolniczej na własny rachunek na wydzierżawionych gruntach. Oświadczył także, że nie prowadzi ze swoim synem G. wspólnego gospodarstwa rolnego.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych skarżącego. Treść zgromadzonych w sprawie dokumentów nie była kwestionowana przez którąkolwiek ze stron, stąd Sąd nie znalazł podstaw, aby z urzędu odmówić im wiarygodności i mocy dowodowej.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Przedmiot sporu między stronami sprowadzał się do ustalenia, czy okres od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r. mógł zostać zaliczony do okresu ubezpieczeniowego, który uprawniałby do uzyskania przez wnioskodawcę prawa do dochodzonego świadczenia – emerytury rolniczej.

Sąd Okręgowy, jako podstawę prawną rozważań w sprawie, wskazał przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2016, poz. 277 ze zm.), a także przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. 1982, nr 40, poz. 268 ze zm.).

Zgodnie z treścią art. 19 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek 55 lat, jeżeli jest kobietą, albo 60 lat jeżeli jest mężczyzną,
2. podlegał ubezpieczeniu emerytalno – rentowemu przez okres co najmniej 30 lat,
3. zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej.

Według art. 20 powyższej ustawy, do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

1. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983 – 1990,
2. prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.,
3. od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi – przy czym z mocy art. 20 ust. 3 przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Sąd wyjaśnił, że R. K. wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury rolniczej. Wiek 60 lat ukończył w dniu (...), zaś zgodnie ze złożonym w organie rentowym oświadczeniem – z dniem 24 marca 2017 r. zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej. Kwestią sporną było legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 30 – letnim okresem podlegania ubezpieczeniu emerytalno – rentowemu. Okres, który nie został uwzględniony przez organ rentowy, obejmował ramy czasowe od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r.

W powyższym okresie czasu obowiązywała ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. 1982, nr 40, poz. 268 ze zm.). Ustawa ta obowiązywała do dnia 31 grudnia 1990 r. Przepis art. 3 ust.1 tej ustawy stanowił, że ubezpieczenie jest obowiązkowe, zaś w ust. 2 wskazywał wyłączenia od tej zasady. Zgodnie z treścią art. 3 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i ich rodzin, obowiązkowemu ubezpieczeniu nie podlegały osoby:

1. będące pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo objęte innymi przepisami o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym,
2. mające ustalone prawo do emerytury lub renty,
3. użytkujące wyłącznie grunty stanowiące własność związków wyznaniowych.

W realiach rozpoznawanej sprawy największe znaczenie ma przepis art. 3 ust. 2 pkt 1 powyższej ustawy. Z dokumentów znajdujących się w aktach rentowych wyraźnie wynika, że w spornym okresie czasu, tj. od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r., R. K. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w Gminnej Spółdzielni (...) w S. na stanowiskach sprzedawcy oraz kierownika sklepu. Przywołany wyżej przepis ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin wyraźnie stanowił, że obowiązkowemu ubezpieczeniu nie podlega osoba, która jest pracownikiem zatrudnionym w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo objęte innymi przepisami o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym. Wnioskodawca w spornym okresie czasu był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Gminnej Spółdzielni (...) w S., a więc z mocy przepisu art. 3 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy, nie podlegał on ubezpieczeniu społecznemu rolników. Podlegał wówczas ubezpieczeniu społecznemu pracowników. Odwołujący się podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników dopiero od 6 lutego 1986

r. i od tej pory była odprowadzana za niego składka na ubezpieczenie społeczne rolników, jako za domownika. W spornym kresie, tj. w okresie zatrudnienia w Gminnej Spółdzielni (...) w S., skarżący nie spełniał nawet warunków do uznania za domownika. W myśl bowiem art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, przez użyte w ustawie określenie „domownicy”, rozumie się członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowi ich główne źródło utrzymania. Odwołujący się, z racji zatrudnienia pracowniczego, podlegał obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów niż te dotyczące rolników i członków ich rodzin, nadto główne źródło jego utrzymania stanowiła praca zarobkowa poza rolnictwem, a nie praca w gospodarstwie rolnym.

W judykaturze wyjaśniono – co Sąd Okręgowy podzielił – iż zasadą obowiązującą przy kwalifikowaniu określonego czasu, jako okresu podlegania danemu rodzajowi ubezpieczenia społecznego, jest to, iż za okres rolniczego ubezpieczenia społecznego może zostać uznany wyłącznie ten okres, za który opłacano składki na to ubezpieczenie. Jedynie w drodze wyjątku od tej zasady, za okres rolniczego ubezpieczenia społecznego, może być uznany także inny okres podlegania temu ubezpieczeniu, za który – w myśl przepisów ubezpieczeniowych – nie istniał obowiązek opłacania składek (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 r., I UK 304/11, Lex nr 1271602).

Okoliczność, iż w aktach sprawy brak jest potwierdzenia opłacania składek na ubezpieczenie emerytalno – rentowe do KRUS przez R. K. w spornym okresie czasu, potwierdza dodatkowo okoliczność niepodlegania przez zainteresowanego ubezpieczeniu społecznemu rolników. Zresztą nawet gdyby faktycznie składki były opłacane, to i tak nie miałyby to znaczenia, gdy odwołujący się, z mocy prawa nie podlegał w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 05 lutego 1986 r. ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy nie miał podstaw do zaliczenia spornego okresu czasu od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r. do okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i z tego względu, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie R. K..

Wyrok ten zaskarżył w całości apelacją R. K., profesjonalnie zastąpiony, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c., polegające na przekroczeniu granicy swobodnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie, pominięciu zaświadczenia z KRUS dotyczącego okresów podlegania ubezpieczeniu i dokonanie przez Sąd błędnych ustaleń w przedmiocie niepodlegania przez odwołującego się ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r.,
2. naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez przyjęcie, iż wnioskodawcy nie przysługuje prawo do emerytury rolniczej, podczas gdy spełnia wszystkie warunki do przyznania takiej emerytury,
3. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż skarżącemu nie przysługuje prawo do emerytury rolniczej na skutek niepodlegania przez niego ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r., podczas gdy w tym czasie, jak wynika z zaświadczenia KRUS – za odwołującego były opłacane składki na ubezpieczenie.

Wskazując na powyższe, R. K. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie odwołującemu się prawa do emerytury rolniczej oraz przyznanie kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję. Jako ewentualny, został zgłoszony wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji wnioskodawcy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu, albowiem prezentowane w niej zarzuty nie znalazły potwierdzenia w materiale sprawy.

Na wstępie wskazać należy, że Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd Apelacyjny podziela w całości ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720).

Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie było ustalenie, czy wnioskodawca R. K. spełnia przesłanki uprawniające go do nabycia prawa do emerytury rolniczej w trybie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznych rolników (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r., poz. 2336).

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy, emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny, który w przypadku wnioskodawcy wynosi 60 lat; 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat; 3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi (ust. 1).

Okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów (ust. 2).

Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r (ust. 3).

Wnioskodawca, urodzony (...), ukończył 60 lat, a zatem dla uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury winien udowodnić okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu co najmniej 30 lat. Poza sporem było, że skarżący legitymował się okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników wynoszącym 27 lat, 8 miesięcy i 22 dni. Na ten staż składa się okres pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców od 28 lutego 1973 r. do 30 czerwca 1975 r. i okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników: od 6 lutego 1986 r. do 31 grudnia 1992 r., od 1 października 1995 r. do 31 grudnia 1995 r., od 1 października 1996 r. do 31 marca 1998 r. oraz od 1 lipca 2000 r. do 23 marca 2017 r.

R. K. domagał się zaliczenia do tego stażu okresu od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1985 r., kiedy był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu w Gminnej Spółdzielni (...) w S..

Wnioskodawca urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r. i dlatego do stażu wymaganego do emerytury rolniczej nie mogą być zaliczone okresy, od których zależy prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r., poz. 1383), a więc okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy o pracę. Takie też stanowisko zajęł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 marca 2011 r. (III UK 83/10, OSNP 2012/7-8/99), wskazując, że urodzeni po 31 grudnia 1948 r. nie mają prawa do zaliczenia do okresów wymaganych do emerytury rolniczej, okresów, od których zależy prawo do emerytury w systemie powszechnym (art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu

społecznym rolników). (...) ubezpieczenia społecznego rolników jest odrębny od systemu ubezpieczenia społecznego powszechnego.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd, że pozostawanie w stosunku pracy i podleganie z tego tytułu ubezpieczeniu społecznemu, wyłącza możliwość zaliczenia równoległego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców do rolniczego stażu ubezpieczeniowego (tak. wyrok SA w Krakowie z dnia 31 lipca 2013 r., sygn. akt: III AUa 1513/12, wyrok SA w Lublinie z dnia 09.02.2017 r., III AUa 918/16).

Ponownie, odwołać należy się do regulacji zawartej w art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zgodnie z którą, do okresów podlegania rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu wymaganych do nabycia prawa do emerytury rolniczej, zalicza się także okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych w latach 1983-1990. Obowiązek podlegania ubezpieczeniu rolniczemu i definicję domownika rolnika wprowadziła od 1 stycznia 1983 r. ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 268). Stosownie do art. 1 tej ustawy, ubezpieczenie społeczne rolników obejmuje rolników prowadzących gospodarstwa rolne (ust. 1) oraz domowników pracujących w gospodarstwie rolnym (ust. 2). Według art. 2 pkt 2 ustawy, przez domownika rozumie się członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowi główne źródło ich utrzymania.

Oceniając, czy w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r. wnioskodawca był domownikiem rolnika, a zatem, czy podlegał ubezpieczeniu rolniczemu, należy odnieść się do kryteriów wskazanych w ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r.

W okresie od 1 lipca 1975 r. do 5 lutego 1985 r., wnioskodawca był pracownikiem Gminnej Spółdzielni (...) w S.. Odwołujący się podlegał wówczas innemu ubezpieczeniu społecznemu w związku z wykonywaniem zatrudnienia. W okresach, gdy mieszkał z rodzicami, prace wykonywane w gospodarstwie rolnym, w ramach pomocy rodzicom, nie stanowiły zatem jego głównego źródła utrzymania. Nadto, skoro wówczas skarżący wykonywał pracę poza rolnictwem, w pełnym wymiarze czasu pracy, to oczywistym jest, że nie mógł pracować w gospodarstwie rodziców stale w wymiarze umożliwiającym zaliczenie mu tego okresu, jako pracy w gospodarstwie. Co więcej, wnioskodawca w oświadczeniu z dnia 13 listopada 1996 r., potwierdził, iż został objęty ubezpieczeniem w gospodarstwie rolnym rodziców dopiero po ustaniu zatrudnienia. Tym samym, nie spełnił on wskazanych przesłanek do uznania go za domownika w okresie, kiedy podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu na podstawie innych przepisów.

Odnosząc się do podniesionego przez skarżącego zarzutu opłacania przez niego w spornym okresie składek na ubezpieczenie społeczne rolników, a tym samym objęcia go tym ubezpieczeniem, podkreślić należy, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, okresami podlegania określonego ubezpieczeniu społecznemu - w rozumieniu przepisów tej ustawy - są tylko takie okresy, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na to ubezpieczenie, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek (art. 6 pkt 14). Z tej regulacji wynika wniosek, że zasadą obowiązującą przy kwalifikowaniu określonego czasu, jako okresu podlegania danemu rodzajowi ubezpieczenia społecznego, jest to, iż za okres rolniczego ubezpieczenia społecznego może zostać uznany wyłącznie ten okres, za który opłacono składki na to ubezpieczenie. Jedynie w drodze wyjątku od tej zasady, za okres rolniczego ubezpieczenia społecznego, może być uznany także inny okres podlegania temu ubezpieczeniu, za który - w myśl przepisów ubezpieczeniowych - nie istniał obowiązek opłacania składek.

Z ustaleń faktycznych sprawy wynika, że w spornym przedziale czasu, tj. od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r., wnioskodawca nie opłacał składek na rolnicze ubezpieczenie społeczne. Z zaświadczenia KRUS dotyczącego okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, okresów podlegających zaliczeniu oraz wysokości opłaconych składek z dnia 24 marca 2017 r., powoływanego w apelacji przez skarżącego, wynika wprawdzie, że składki na ubezpieczenie rolnicze były opłacane. Jednak, co pełnomocnik ubezpieczonego zupełnie pomija, przedmiotowe zaświadczenie zostało w późniejszym okresie skorygowane przez organ rentowy. I tak, w oparciu o dokumenty

źródłowe, usunięto niezgodności w zakresie daty włączenia zainteresowanego do ubezpieczenia, ustalając ostatecznie, że składki na ubezpieczenie rolnicze zostały opłacone przez wnioskodawcę po raz pierwszy dopiero w 1986 roku, w wysokości 3.600 zł, a wnioskodawca został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników od 6 lutego 1986 r. Nie ma zatem dowodu potwierdzającego uiszczenie przez wnioskodawcę składek na ubezpieczenie przed 1986 r. Nie było również podstaw do przyjęcia, że nieuiszczanie składek w spornym okresie, wynikało z ustawowego zwolnienia wnioskodawcy z tego obowiązku, przy jednoczesnym objęciu go rolniczym systemem ubezpieczeń społecznych. Powyższe prowadzi do wniosku, że nieopłacenie składek było konsekwencją nieobjęcia odwołującego się w ogóle obowiązkiem rolniczego ubezpieczenia społecznego.

Skoro więc wnioskodawca w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r., w myśl art. 1 ust. 2 w zw. z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r., nie podlegał rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, to okres ten nie może zostać uwzględniony mu na zasadach przewidzianych w art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. przy obliczaniu stażu emerytalnego uprawniającego do emerytury rolniczej. Twierdzenie skarżącego, jakoby podlegał ubezpieczeniu w spornym okresie, oparte wyłącznie na urzędowym dokumencie w wersji sprzed jego korekty dokonanej przez uprawniony organ, a zatem zawierającym błędne dane, jest chybione przede wszystkim z uwagi na to, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących, co oznacza w szczególności obowiązek dokonywania ich ścisłej wykładni. Sporny w sprawie okres, za który wnioskodawca nie odprowadzał składek (nie zdołał bowiem udowodnić twierdzenia przeciwnego), bowiem taki obowiązek nie ciążył na nim z racji wyłączenia go z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, nie może być uznany za "okres podlegania ubezpieczeniu rolników indywidualnych w latach 1983-1990" w rozumieniu art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. Taka ścisła wykładnia przepisów dotyczących rolniczego ubezpieczenia społecznego odpowiada ponadto ogólniejszym założeniom towarzyszącym systemowi ubezpieczeń społecznych na wypadek starości, którego rodzajem, mimo wielu odrębności, jest ubezpieczenie społeczne rolników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008 r., I UK 346/07, LEX nr 490389).

Trafna jest także uwaga poczyniona przez Sąd meriti w treści uzasadniania zaskarżonego wyroku, że nawet gdyby przyjąć, iż w spornym okresie były opłacane składki na ubezpieczenie przez wnioskodawcę, to pozostaje to bez znaczenia dla oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji, bowiem odwołujący się z mocy prawa nie podlegał od 1 stycznia 1983 r. do 5 lutego 1986 r. ubezpieczeniu społecznemu rolników. Pełnomocnik apelującego całkowicie pominął to zagadnienie w apelacji, koncentrując się wyłącznie na okoliczności opłacania przez wnioskodawcę składek, co w jego ocenie wynikało z jednego dokumentu – zaświadczenia KRUS (które, jak już uprzednio wskazano, zostało w późniejszej dacie skorygowane).

Reasumując, prawidłowo Sąd pierwszej instancji uznał, że R. K. nie spełnia przesłanek do przyznania emerytury rolniczej, z uwagi na brak wymaganego 30 – letniego stażu ubezpieczeniowego.

Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu Apelacyjnego, zaskarżony wyrok jest zgodny z prawem, a apelacja, jako niezawierająca usprawiedliwionych zarzutów, na zasadzie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.